

Trend การประกอบธุรกิจ ที่ผู้ประกอบการ SMEs ต้องตื่นตัว

การประกอบธุรกิจ SMEs ในปัจจุบันไม่ได้ยากหรือง่ายเหมือนในอดีต เพียงแต่ผู้ประกอบการต้องรู้จักพฤติกรรมความต้องการของผู้บริโภคและกระแสเปลี่ยนแปลงของโลก เนื่องจากเราไม่ได้ผลิตและขายเพื่อตอบสนองตลาดภายในประเทศเท่านั้น แต่เรายังมีการขายระหว่างประเทศด้วย โดยเฉพาะผู้บริโภคในประเทศพัฒนาแล้ว เช่น สหรัฐอเมริกา สหภาพยุโรป หรือ ญี่ปุ่น ต่างต้องการสินค้าที่มีคุณภาพดี ได้มาตรฐานสากล มีความปลอดภัยในการบริโภคสูง ผลิตภัณฑ์ไม่มีสารพิษตกค้าง ผลิตสินค้าโดยไม่มีการกดขี่แรงงาน ใช้ทรัพยากรอย่างมีคุณค่า ใช้พลังงานโดยไม่สิ้นเปลือง และใช้เทคโนโลยีการจัดการที่มีผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมน้อยที่สุด

ในอดีตที่ผ่านมา ผู้ประกอบการมักจะผลิตสินค้าที่ตนมีความถนัด โดยไม่สนใจว่าผู้บริโภคหรือตลาดต้องการหรือไม่ ผลิตแล้วสามารถขายได้จนกระทั่งมีคู่แข่งในสายการผลิตเดียวกันเกิดขึ้นมาก จึงเกิดสินค้าล้นตลาดขายไม่หมด เมื่อนั้นบทบาทของผู้บริโภคจึงมีความสำคัญขึ้น ผู้ประกอบการจึงต้องผลิตสินค้าตามความต้องการของตลาด เกิดการแย่งชิงทรัพยากรการผลิต การลดต้นทุนใช้ทรัพยากร (สารเคมีหรืออื่นๆ) และทิ้งซากผลิตภัณฑ์ใช้แล้วที่ตกค้างสารพิษอยู่ เช่น แบตเตอรี่ เป็นต้น โดยไม่คำนึงถึงปัญหาโลกร้อนที่จะตามมาในอนาคต

นับจากวันนี้เป็นต้นไปเมื่อมนุษยชาติเป็นผู้สร้างให้เกิดภาวะโลกร้อน และแนวโน้มการบริโภคที่เน้นผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพดีเป็นมิตรต่อผู้บริโภคและสิ่งแวดล้อม กระแส Eco Product จึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับธุรกิจในยุคปัจจุบัน ผู้ประกอบการจึงต้องผลิตสินค้าและบรรจุภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม หรือผลิตภัณฑ์สีเขียว (Green Product) ซึ่งประกอบด้วย 4R คือ การลดของเสีย (Reduce) การใช้ซ้ำ (Reuse) การนำมาปรับใช้ใหม่ (Recycle) และการซ่อมบำรุง (Repair) เพื่อเข้าสู่กระบวนการตลาดแบบการตลาดสีเขียว (Green marketing) ซึ่งผู้ประกอบการจะต้องมีจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อม ตั้งแต่กระบวนการผลิต ดูแลสภาพแวดล้อมของโรงงานให้สะอาด มีมาตรการกำจัดของเสียออกจากโรงงานไม่ให้ออกมาทำลายสิ่งแวดล้อม

ในตลาดต่างประเทศตลาดสีเขียวที่แข่งขันกันอย่างรุนแรงมากจะเป็นเรื่องของบรรจุภัณฑ์ โดยเฉพาะบรรจุภัณฑ์ของเครื่องดื่ม เพราะภาชนะเหล่านี้เมื่อใช้ไปแล้วทิ้งไป ธรรมชาติจะย่อยสลายได้ในเวลาที่ต่างๆ กัน เช่น แก้วจะย่อยสลายในเวลากว่าพันปี พลาสติกใช้เวลาหลายพันปี ส่วนโลหะใช้เวลาเพียงร้อยปี และกระดาษใช้เวลาเพียงสิบปีเท่านั้น ดังนั้น ผู้ผลิตที่ใช้วัสดุผลิตบรรจุภัณฑ์ที่ย่อยสลายเร็วกว่าย่อมได้เปรียบคู่แข่งในแง่การตลาดสีเขียวมากกว่า เพราะความต้องการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมทำให้เกิดการตลาดสีเขียว

ผู้ประกอบการ SMEs จะประกอบธุรกิจได้อย่างยั่งยืนจะต้องทำ Eco Design เนื่องจากมีความสำคัญต่อการค้าและการส่งออก จะเห็นได้จากประเทศคู่ค้าหลักที่สำคัญของไทย เช่น สหรัฐอเมริกา สหภาพยุโรป และญี่ปุ่น ต่างให้ความสำคัญเรื่องสิ่งแวดล้อมมาก ถึงกับออกกฎระเบียบทางการค้าที่สัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม เช่น ระเบียบว่าด้วยการจัดการเศษเหลือทิ้งจากผลิตภัณฑ์ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ หรือที่เรียกว่า กฎ WEEE ระเบียบว่าด้วยการจำกัดการใช้สารอันตรายบางชนิดจากผลิตภัณฑ์ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ กฎ RoHS ระเบียบว่าด้วยการจัดการซากของยานยนต์หรือที่เรียกว่า กฎ ELV ซึ่งมาตรการเหล่านี้ส่งผลให้ผู้ประกอบการไทยต้องเข้ามารับผิดชอบต่อตรง Eco Design จึงเป็นแนวทางหนึ่งในการแสดงความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมของผู้ประกอบการ

ปัจจุบันมีหน่วยงานของรัฐ องค์กรอิสระ และสถาบันการศึกษาหลายแห่งที่มีการศึกษา และการพัฒนาองค์ความรู้ด้าน Eco Design เพื่อเผยแพร่สู่ภาคธุรกิจมากขึ้น โดยมีตัวอย่าง Eco Design เช่น การออกแบบผลิตภัณฑ์เหล็กสำหรับเครื่องใช้ไฟฟ้าภายในที่อยู่อาศัย ซึ่งไม่มีการใช้วัสดุอันตราย เช่น ตะกั่ว โครเมียม และแคดเมียมในเหล็กที่เป็นส่วนประกอบในการผลิตอุปกรณ์ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ การออกแบบผลิตภัณฑ์ที่ใช้ในครัวเรือนที่ยืดอายุการใช้งานได้ยาวนานขึ้นเพื่อลดการฝังกลบขยะ การออกแบบสายไฟที่ปราศจากสารฮาโลเจน เช่น คลอรีน ฟลูออรีน ทำให้เกิดความปลอดภัยเมื่อวัสดุติดไฟโดยไม่ทำให้เกิดแก๊สพิษ และการออกแบบสายไฟที่ปราศจากโลหะหนัก เช่น ตะกั่ว พลวง โครเมียม และแคดเมียม ทำให้ปลอดภัยในกระบวนการทำลายเพราะไม่เกิดสารไดออกซิน และไม่มีการระเหยออกมาของไอสารโลหะหนัก เป็นต้น

ประกอบกับเมื่อผู้บริโภคได้เห็นฉลากสีเขียวบนผลิตภัณฑ์ จะได้ทราบว่า ตนสามารถเลือกซื้อสินค้าได้ถูกต้องตามวัตถุประสงค์ ในส่วนผู้ผลิตจะได้รับประโยชน์ในแง่ของกำไร เนื่องจากมีคนซื้อสินค้าของธุรกิจตนเพิ่มขึ้น และยังช่วยผลักดันให้ผู้ผลิตรายอื่นหรือคู่แข่งต้องปรับปรุงคุณภาพสินค้าของตนตามไปด้วย ฉลากสีเขียวจึงเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งที่ช่วยป้องกันรักษาภาวะโลกร้อนผ่านทาง การผลิตและการบริโภคของประชาชน

ที่มา : ข้อมูลบางส่วนจาก www.dss.go.th

อารีรัตน์ พรหมมีศรี
ส่วนรวบรวมแผนและนโยบาย
สำนักแผนยุทธศาสตร์และนโยบาย